

Folketinget – Finansudvalget

Christiansborg, den 24. oktober 2005

Referat

fra Finansudvalgets studierejse til Paris og Bruxelles den 11. – 15. september 2005

Deltagere:

Kristian Thulesen Dahl (DF), formand, Flemming Damgaard Larsen (V), næstformand, Peter Christensen (V), Klaus Hækkerup (S), Jan Petersen (S), Lissa Mathiasen (S), Christian Wedell-Neergaard (KF), konsulent Mette Vestergaard og EU-konsulent Niels Hoffmeyer.

Program for turen er vedhæftet som bilag 1.

Møde i det Internationale Energiagentur (IEA) ved Lawrence Eagles og Fatih Birol

Under mødet drøftedes den **aktuelle markedssituation for olie og virkningerne af de høje oliepriser på verdensøkonomien**. Generelt må der påregnes et vist fald i væksten i efterspørgslen efter råolie i 2005, men i 2006 er stigningstaksten på globalt plan tiltagende igen ifølge de seneste vurderinger fra IEA. Det skal så sammenholdes med, at udbudet også er faldet.

Orkanen **Katrina** har berørt 3 mill. tønder af USA's raffinaderikapacitet, og det har sendt benzinpriserne op. Samtidig er landene begyndt at holde på deres lagre for det tilfælde, at situationen skulle blive endnu mere alvorlig. Når benzinpriserne også stiger i Europa, skyldes det, at benzinen på globalt plan sendes derhen, hvor priserne er højest.

Det blev pointeret, at det ikke er de springvise forhøjelser, der betyder så meget for økonomien, men snarere de mere varige forhøjelser. Med de nuværende prisstigninger anslås det, at væksten i EU vil falde med 0,5 pct. i forhold til det tidligere anslåede. Men det værste er ikke forbi endnu, for gaspriserne (naturgas) er indekseret med olie med en vis forsinkelse. Indtil videre vil tilbageslaget være til at overse.

På længere sigt vil oliepriserne imidlertid stige mere. Det skyldes fire forhold, nemlig (1) større efterspørgsel, især fra Asien, (2) mindre udbud, (3) manglende raffinaderikapacitet, (4) den geopolitiske situation. Det sidstnævnte betyder, at olie vil komme fra meget få lande i mellemøsten, der ikke just er kendt for stabilitet, og hvor beslutningerne ikke tages ud fra markedsmæssige synspunkter. Det giver stor usikkerhed om fremtiden.

Om vedvarende energikilder udtalte man fra IEA's side, at disse var gode, men dyre, og det var derfor svært at beskutte forbruget. Konklusionen var, at vedvarende energi ikke kan erstatte traditionelle energikilder, men supplere disse.

På spørgsmålet om, hvad der sker i EU, hvis der ikke kommer en forøgelse af olietilførslerne/olieproduktionen, var svaret, at det ville kræve øget energieffektivitet, mere vedvarende energi, mere biobrændsel og mere offentlig transport. EU skulle også være opmærksom på kerneenergiens muligheder, som det blev udtrykt.

Møde i OECD ved Jørgen Elmeskov, Jens Lundsgaard og Peter Brückner

OECD samler ikke selv tal/data ind, men bruger de tal, medlemslandene har (jf. bilag 2). Undtagelsen herfra var den kendte PISA-undersøgelse, hvor OECD selv stod for tilrettelæggelse og dataindsamling. De tal, OECD bringer, er dog forankret i OECD's komiteer og "udsat" for kvalitetskontrol. Men selv ikke nok så megen harmonisering og kvalitetskontrol kan erstatte omtanke ved brug af tallene, som man sagde. Mange gange var der tale om hårrejsende brug af OECD-statistik.

Under de videre drøftelser koncentrerede samtalerne sig om emnerne **vækst og innovation** (jf. bilag 3 og 4) og **befolkningernes aldersudvikling** (jf. bilag 5 og 6).

Udgangspunktet er, at sammenhængen mellem vækst og innovation ikke er så ligetil, som mange tror. For eksempel ligger Danmark meget højt m.h.t. udgifter til forskning og udvikling, men vi ligger jo ikke i toppen m.h.t. økonomisk vækst. Der skal flere faktorer til at skabe vækst. Det er vigtigt for OECD at præcisere, at der ikke er lighedstegn mellem F & U udgifter og innovation (dvs. brugbare opfindelser, der kan sælges). Der

er for meget fokus på udgifter alene og for lidt fokus på innovationsprocessen. Den sidste skal være effektiv, ellers risikerer man at brænde flere penge af end nødvendigt, som det blev udtrykt.

OECD's repræsentanter præciserede, at det er **anvendelsen** af IT i produktionen, der er den afgørende faktor, og ikke så meget, om man selv producerer IT-udstyr, som f.eks. Finland (Nokia m.v.).

For Danmark var anbefalingen, at man indfører mere konkurrence og i særlig grad i sundhedssektoren. Perspektivet er her, at hvis private/halvoffentlige firmaer kommer ind på dette marked og får lov til at udvikle området, er der uanede muligheder på eksportmarkederne for dansk sundhedsindustri og sundhedspleje.

M.h.t. **aldringsproblematikken** er der ifølge OECD's repræsentanter to problemstillinger eller to såkaldte aldringschok. Det ene er de store årgange efter krigen, der nu nærmer sig pensionsalderen, og det andet aldringschok er, at levetiden generelt er kraftigt stigende.

Det første chok, der er en slags "one-off effekt", kan klares ved at nedbringe gælden og derved skabe økonomisk råderum. Det andet chok er lidt mere vanskeligt at håndtere, men den oplagte mulighed er at tilpasse tilbagetrækningsalderen, så den svarer til den stigende levetid. Og der er ikke nogen grund til at være pessimistisk m.h.t. den stigende levetid, for den vil indtræffe. Det er kun levetidsforlængelsens størrelse, der er nogen usikkerhed om.

OECD's erfaringer er, at de ældre bliver på arbejdsmarkedet, hvis man gør en aktiv indsats for at holde på dem. Men tilbagetrækningsmønstret er stærkt påvirket af incitamenter fra offentlige overførsler og herunder, hvor stor den effektive (eller implicite) skat er ved at blive på arbejdsmarkedet et ekstra år. I den forbindelse gjorde OECD's repræsentanter opmærksom på, at den danske efterlønsordning ikke er optimal m.h.t. at holde folk på arbejdsmarkedet.

Møde i Danmarkshuset (Champs-Élysées)

Mødet med Danmarkshusets bestyrelse var meget positivt. Fra at være på fallittens rand for 4-5 år siden er der nu orden i husets økonomi. Baggrunden for saneringen af økonomien var aktstykker til Finansudvalget i 2000, der tillod en låneoptagning til re-

staurering af huset og udlejning af visse af lokalerne til private. Desuden blomstrer de kulturelle aktiviteter i Danmarkshuset. Bestyrelsen ville ikke udelukke, at man senere ville få brug for et nyt lån efter aktstykke til finansudvalget, når det gamle lån var betalt ud.

Møde i det franske finansministerium ved kabintesdirektør Philippe Josse (budgetminister Francois Copés kabinet).

Philippe Josse indledte med at rose den danske samfundsmodel og de økonomiske resultater, der var opnået. Fra fransk side prøver man at efterligne de modeller, vi bruger, men man har erkendt, at det franske politiske liv er for kompliceret hertil. Venstre-fløjen er for venstreorienteret, og fagforeningerne er for krigeriske, som han sagde. Den berømte danske "flexicuritémodel" med nemme ansættelser og fyringer i virksomhederne kombineret med høj social sikkerhed, har det meget svært i Frankrig. Men behovet for hurtige reformer blev påpeget. Skattepolitisk er der lagt op lettelse i indkomstskatten (ca. 25 mia. kr. i lettelse), og der var gennemført en budgetreform med løft over udgifterne og dertil hørende decentralisering. Men den samlede personskat må højst være 60 pct. incl. formueskat.

Reformen indebærer også, at der bliver større forskel mellem folk, der arbejder, og folk, der ikke arbejder. Det vigtigste element er dog, at det bliver lettere at hyre folk og fyre folk, men kun i de små virksomheder med under 20 ansatte.

På spørgsmålet om, hvordan Frankrig vil opfylde konvergenskriteriet, var svaret, at bare man får has på ledigheden, så kommer resten af sig selv.

Fra dansk side forklarede man, hvordan det var lykkedes at nedbringe arbejdsløsheden fra 12 pct. i 1992 til 5 pct. i dag ved hjælp af helhedsløsninger med skatteomlægninger og aktiveringsplaner.

På spørgsmålet om, hvilke overvejelser man gør sig i Frankrig efter nej til **Forfatningstraktaten**, var svaret, at ingen tænker på denne sag nu, og ingen har ideer til løsning af problemet. Sagen er gået tilbage til diplomatiet, som det siges.

Møde i Nationalforsamlingen med det franske finansudvalg

Fra fransk side gjorde man opmærksom på, at de offentlige finanser ikke har det godt. Der har været underskud de sidste 20 år, og statsgælden er steget fra 20 pct. af BNP (1988) til 66 pct. i dag. Befolkningen har vænnet sig til underskuddet, og befolkningen er hverken indstillet på lavere udgifter eller højere skatter. Problemet kan kun klares ved højere vækst i BNP. For øvrigt har Tyskland og Italien de samme problemer.

Problemerne forstærkes af, at der fremover bliver flere ældre borgere, der kræver flere offentlige udgifter, og at den franske sygesikring har et stort struktureret underskud. En tredjedel af det offentlige underskud findes i sygesikringen.

På spørgsmålet om, hvorvidt man i Frankrig kunne lave en 2010-plan à la Danmark, var svaret, at der ikke er konsensus nok i det politiske system hertil.

Fra dansk side blev det nævnt, at man arbejder med 2 pct. i årlige effektivitetsforbedringer inden for den offentlige sektor. En lignende effektivitetsforbedring i Frankrig er absolut ikke mulig, idet der ingen vilje er til forbedringer i denne sektor. Det vil simpelthen være umuligt at forklare den franske befolkning, at man kan skære i antallet af offentligt ansatte og samtidig forbedre servicen, som et fransk medlem af finansudvalget forklarede det.

Møde med det danske medlem af revisionsretten (Morten Levysohn)

Finansudvalgets formand indledte med at redegøre for Finansudvalgets arbejde med revisionsrettens beretninger m.v. som et led i fagudvalgenes arbejde med EU. Han beklagede, at revisionsretten for 10. år i træk ikke havde afgivet den såkaldte positive DAS-erklæring ("declaration d'assurance"), som forudsat i EU-traktatens art. 248. DAS-erklæringen afgives som garanti for regnskabernes rigtighed og de underliggende transaktioners lovlighed og formelle rigtighed, som det hedder i EU-traktaten.

Revisionsretten reviderer et budget på ca. 100 mia. euro (750 mia. kr.), svarende til budgettet for hele den offentlige sektor i Danmark (stat, kommune og amt). Revisionsrettens årsberetninger er hovedværket, og typisk er DAS'erne negative. Regulariteten er ikke i orden, påpegede Morten Levysohn, men det er ikke det samme som svig.

Revisionsrapporten for 2003-budgettet påpegede i hovedtræk følgende fejlområder: Feoga (omfattende svigt), strukturuområdet (betalingerne var fejlbehæftede), interne politikker (kontrolstandarden ikke implementeret), udadvendte politikker (store fejl), før-

tiltrædelsesstøtte (opfylder ikke minimumskravene) og administration (positiv DAS). For 2004-beretningen, som ikke er kommet endnu, vil der være en negativ DAS, der dækker 95 pct. af udgifterne.

Morten Levysohn fortalte, at kun 4 mia. euro af 23 mia. euro, der er uretmæssigt udbetalt, er blevet inddrevet. Det er den delte forvaltning mellem EU og medlemsstaterne, der er hovedsynderen. Forvaltningen er god nok i de nordiske lande, men dårlig i de andre lande.

Europa-Parlamentet ønsker, at der skal finde en "naming and shaming" sted, så man kan se, hvilke lande der "snyder", og derefter skal landene udstilles godt og grundigt. Men Revisionsretten er indtil videre kun gået med til at påpege, hvilke lande der har problemer.

På spørgsmålet, om der allerede nu er problemer med stigende kriminalitet fra de nye lande, var svaret, at det ikke endnu er tilfældet.

Kommissionen har nu forelagt en køreplan for en positiv DAS, der bygger på en aftale mellem Kommission, Parlamentet og Rådet om styrket intern kontrol med Fællesskabets udgiftsbevillinger både på nationalt plan og fællesskabsplan. Ministerrådet har den 12. juli 2005 (ECOFIN) vedtaget Kommissionens køreplan.

Møde med Anne E. Jensen (MEP) og Reimar Böge (MEP). Begge næstformænd i EP's budgetudvalg

Mødet drejede sig om EU's budget og de finansielle perspektiver.

Anne E. Jensen anførte, at finansministrene plejede at skære 10 pct. i hele budgetforslaget, hvorefter Parlamentet "rullede det tilbage". Det gjaldt derimod ikke inden for FUSP-området (fælles udenrigs og sikkerhedspolitik). Her beder Rådet om flere penge end Kommissionen, og EP er tilbøjelig til at skære i udgifterne. Begrundelsen er, at Rådet er alt for hemmelighedsfuld omkring brugen af pengene og giver for få informationer til Parlamentet. Så EP bruger på denne måde sin bevillingskompetence til at få mere indblik og indflydelse på FUSP-området.

Generelt mente Anne E. Jensen, at Folketinget burde interessere sig mere for EU's budget og herunder for alle de agenturer, der skyder op i EU. Hun opfordrede fagudval-

gene til at interessere sig mere for EU's budget på de områder, der hører under fagudvalgene. Det skulle ikke kun være "Thor og hans gutter", som hun sagde. Fagudvalgene i EP tager i dag stilling til de enkelte sektioner i EU-budgettet.

Fra Finansudvalgets side blev det påpeget, at det er et problem, at udvalget ikke går så meget ind i EU's budget, som man går ind i finanslovens enkelte sektioner.

Reimar Böge anførte, at 2006-budgettet kunne få indflydelse på de finansielle perspektiver. Han mente ikke, at der er nogen budgetkrise, selvom de finansielle perspektiver ikke er vedtaget. Han mente, at der hviler et stort pres på Europas ledere til at få strukturfondene på plads. På spørgsmålet om, hvordan de nationale parlamenter kan komme tidligt ind i sagerne, sagde han, at det bedste vil være at starte med grøn- og hvidbøgerne. På landbrugsområdet mente Reimar Böge at det vil være udmærket, hvis der kommer national medfinansiering ind i billedet.

Møde hos "Centre for European Policy Studies", CEPS

Under mødet deltog direktøren for CEPS, Daniel Gros. Drøftelserne koncentrerede sig om "**Lissabon-strategien og Europas konkurrenceevne**" samt "**EU's budget og finansielle perspektiver**" (jf. bilag 7 og 8). CEPS er meget pessimistisk m.h.t. vækstmuligheder i Europa. Hertil kommer, at den demografiske udvikling er vendt til skade for væksten. Produktivitetsudviklingen er endvidere skuffende, især hos de tre "dinosaurer" Tyskland, Frankrig og Italien. De små lande klarer sig dog meget bedre. CEPS beklagede den finanspolitiske udvikling; også her især i de store lande. Den såkaldte reform af Stabilitets- og Vækstpagten er til skade for de store lande.

Lissabon-strategien er løbet af sporet. Også her er det især de store lande, der mangler at gennemføre de nødvendige strukturreformer. CEPS beklagede, hvis servicedirektivet ikke bliver vedtaget.

Angående EU's budget var det CEPS' opfattelse, at især landbrugsudgifterne (CAP) er for store. Men der er jo her tale om politiske kompromisser, hvor landbrugsudgifterne – og især Frankrig – skal have deres andel. Hertil kommer hele problematikken omkring den engelske tilbagebetaling. Ifølge CEPS' beregninger er tilbagebetalingen på ca. 40 mia. kr. for høj, selv når man tager i betragtning, at UK ikke får noget ud af landbrugsbudgettet. Men det er ikke ret meget, tilbagebetalingen er for høj, **hvis** man bruger argumentet om kompensation for manglende landbrugsudbetalinger. CEPS kom

derfor med den overraskende konklusion, at UK faktisk har et godt "våben" i sin tilbagebetaling til at få landbrugsudgifterne ned.

Den manglende enighed om EU's budget er et stort problem for de nye medlemslande, idet de har behov for at få klar besked om, hvornår de kan få penge, og den besked får de ikke, så længe der er uenighed om CAP.

Generelt er det CEPS' holdning, at man i stedet for CAP bør satse på udgiftsområder, der giver klare fordele ved, at opgaverne bliver løst på fællesskabsniveau - som eksempel blev forskningsudgifterne nævnt - og at man bør give Europaparlamentet mere magt. Rent økonomisk vil en eventuel optagelse af Tyrkiet efter CEPS' opfattelse ikke betyde ret meget.

Møde med kommissær Dalia Grybauskaitė, kommissær for finansiel programmering og budget

Dalia Grybauskaitė indledte med at rose den danske regering for at have været særdeles konstruktiv ved rådsmødet i juni. Desværre havde det ikke været tilstrækkeligt til at opnå aftale om EU's finansielle perspektiver for de kommende år. Derfor er situationen nu temmelig alvorlig især for dem, der modtager strukturfondsmidler, og for de nye medlemslande. Den første mulighed for en aftale er i december 2005, og indtil da må man fortsætte uden konkrete tal, hvilket er muligt i begrænset omfang, men 40 % af EU's budget vil blive lammet uden en aftale, da der er tale om flerårige projekter. Bolden er nu hos briterne, og det må bl.a. klarlægges, hvad man egentlig mener med en CAP-reform. Som følge af den indenrigspolitiske situation i Frankrig vil radikale ændringer af CAP nok først kunne forventes i 2008. Dog skulle der være mulighed for en sukkerreform inden da, idet det ellers vil kollapse i løbet af 3-4 år.

På spørgsmål, om Kommissionen burde optræde hårdere over for dem, der ikke lever op til Lissabon-processen, svarede Dalia Grybauskaitė ja, men problemet er, at nogle lande ikke synes, de gør noget forkert.

Møde med kommissær Siim Kallas, kommissær for administrative anliggender, revision og bekæmpelse af svig

Siim Kallas anførte, at Kommissionen arbejder intenst i et godt samarbejde med Europaparlamentets budgetkomité på at få en positiv revisionserklæring, men Revisionsret-

ten mener hvert år, at der på visse områder er problemer med lovhjemlen til visse udbetalinger. 85 % af budgettet anvendes i medlemslandene, der har forskellig forvaltningskultur, men alt i alt bør medlemslandene være mere ansvarlige, bl.a. ved at sikre offentlighed om pengenes anvendelse og offentlighed om personlige økonomiske interesser.

Korruptionen er ikke stor i EU, og man må passe på ikke at overbureaukratisere, men efter Siim Kallas' opfattelse er der problemer i forbindelse med ulandsbistanden. Den russiske mafia er ikke særlig synlig, og det er KGB heller ikke.

Vedrørende tilbagebetaling af uretmæssigt modtagne beløb kræver det en domstolsafgørelse, og medlemslandene går imod reformer på det område. Iflg. Kallas burde EU kunne indbringe synderne for de nationale domstole.

Møde med danske regionalkontorers repræsentanter

De regionale repræsentanter mente, at visse egne vil blive affolkede, hvis ikke der er regionalprogrammer for specielt små og mellemstore virksomheder. I denne sammenhæng er klyngedannelser også meget væsentlige, ligesom offentligt-privat samarbejde om forskning bør prioriteres.

På spørgsmål, om det er for besværligt at få penge fra EU, var svaret ja, men man søger alligevel, da partnerskab fra andre lande giver værditilvækst. Det kan dog være et problem, at danske myndigheder tolker programmerne meget snævert. Udbetalingstidspunkterne kan også være problematiske.

Bilag – oversigt over diverse skriftligt materiale fra studierejse til Paris og Bruxelles

1. Program for Finansudvalgets studierejse til Paris og Bruxelles, september 2005
2. OECD data og indikatorer
3. Vækst og innovation - talepunkter
4. Vækst og innovation – grafer
5. Aldring og offentlige finanser – talepunkter
6. Aldring og offentlige finanser
7. Prospects for the Lisbon Strategy
8. Not only about money: The British vs. the French rebate